

Wijzigingen zorgen voor significante verbeteringen en mogelijkheden

De vernieuwde energielabelsystematiek in een notendop

Jan Pieter van Dalen

Per 1 januari 2010 is de energielabelsystematiek vernieuwd: naast een nieuwe lay-out is ook de berekeningssystematiek aangepakt. Dit heeft geresulteerd in een aantal significante verbeterlagen en mogelijkheden die de systematiek ons nu biedt. Dit artikel vat de belangrijkste wijzigingen samen en geeft enkele praktijkvoorbeelden weer.

De energielabelsystematiek is niet zomaar vernieuwd. Er is bij de consumenten een negatief beeld ontstaan over het oude label. Dit energielabel is in onder meer Radar en Zembla bekritiseerd en diverse brancheorganisaties hebben veel commentaar gehad. Voormalig minister Van der Laan (Wonen, Wijken en Integratie) heeft daarom begin vorig jaar besloten tot een grondige herziening. Dit heeft betrekking gehad op:

- De lay-out van het energielabel
- De splitsing van het primaire energieverbruik
- Actualisatie van de bepalingsmethodiek (vastgelegd in vernieuwde ISSO 75 en 82-publicaties)
- Verbetering van de opnamemethodiek

LAY-OUT

De lay-out van het vernieuwde energielabel is bepaald met de hulp van consumentenpanels waarbij is nagegaan op welke manier de informatie het beste over komt. Ook is het zogenaamde handelingsperspectief sterk verbeterd. Oftewel: het label moet uitnodigen om verbeterstappen te gaan zetten. Je wordt nu als het ware geprikkeld om dichterbij A uit te gaan komen.

SPLITSING VAN HET PRIMAIRE ENERGIEVERBRUIK

De uitkomst wordt nu ook in m³ gas en kWh elektra uitgedrukt. Deze uitdrukingsvorm is herkenbaar, maar kan in de praktijk ook tot verwarring gaan leiden. Dit omdat alleen het gebouwgebonden energieverbruik volgens het model wordt berekend. Elektra voor bijvoorbeeld de televisie en overig huishoudelijk gebruik wordt niet meegenomen. De gepresenteerde verbruiken en het werkelijk verbruik komen in de praktijk dus niet met elkaar overeen.

ACTUALISATIE BEPALINGSMETHODIEK

Kort samengevat zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- Met een duidelijk stappenplan is onderstreept hoe de totstandkoming van het energielabel moet verlopen.
- Er is onderscheid gemaakt in woningtypen, omdat je de energielabels alleen per woningtype onderling kunt vergelijken. Het woningtype wordt ook op het energielabel weergegeven.
- Het begrip onverwarmde zolder gaf in het verleden verwarring, maar is nu beter gedefinieerd.
- Diverse bestaande energietechnieken zijn hergewaardeerd. Een belangrijke verbetering is dat vanaf heden kwaliteitsverklaringen en gelijkwaardigheidsverklaringen opgenomen gaan worden in de systematiek. Dit houdt in dat de waardering van diverse technieken dichterbij de realiteit komt te staan. Een eerste kwaliteitsverklaring is al opgenomen. Het betreft de toepassing van reflecterende foliesystemen voor vloeren. Er is een onafhankelijke commissie ingesteld om de verklaringen te toetsen. Indien akkoord worden deze opgenomen in de hiervoor aangemaakte

database. Bij het bepalen van het energielabel mag uitsluitend gebruik worden gemaakt van goedgekeurde verklaringen.

- In de nieuwe systematiek is het ook mogelijk om meerdere isolatietypen en isolatiediktes groter dan 160 millimeter in te voeren. Ook hiermee wordt beter aangesloten bij de realiteit.
- De invoer van decentrale mechanische ventilatie en nieuwe innovatieve installatietechnieken, zoals micro WKK, is mogelijk gemaakt.
- Uit het oogpunt van reproduceerbaarheid is nadrukkelijk gemeld dat onomstotelijk vast moet liggen welk uitgangspunt wordt gehanteerd en hoe de informatie is verkregen.

VERBETERING OPNAMEMETHODIEK

Voor de procescontrole is de BRL 9500 van kracht. Deze is eveneens per 15 januari 2010 aangescherpt. Het gehele proces dient nu door een EPA-adviseur met diploma te worden uitgevoerd: oftewel, de vakbekwaamheid is vooraf getoetst. Daarnaast is het opnameprotocol en het aantal controles hierop aangescherpt. Het aantal interne controles is nu gelijk aan het aantal controles voor een externe audit. Hiermee hoopt men dat de reproduceerbaarheid van het energielabel (dezelfde uitkomst als

Voorbeeld binnenmilieuprofiel

Binnenmilieuprofiel woning CONCEPT

Opgesteld conform de bepalingen in ISSO-publicatie 82-4

	Laag Risico	Verhoogd Risico
Luchtverversing	☐	☒
Vocht & schimmel	☒	☐
Verbrandingsgassen	☐	☒
Thermisch comfort winter	☐	☒
Oververhitting zomer	☒	☐
Installatiegeluid	☒	☐
Geluidisolatie	☐	☒
Daglichttoetreding	☐	☒

Uw woning

Type woning

Gebruiksoppervlakte 210 m ²	Adviesbedrijf Bakker BV	Straat Dorpsstraat
Opnamedatum 16 juli 2009	Inschrijfnummer 01.2345.6789	Nummertoevoeging 12
Binnenmilieuprofiel geldig tot 16 juli 2019	Handtekening	Postcode 1255 AA
Afmeldnummer 1234567890	Aantal slaapkamers beoordeeld 2	Woonplaats Assen

Binnenmilieuprofiel op basis van een ander representatief gebouw? ja/nee
Adres representatief gebouw.

Toelichting binnenmilieuprofiel

Verschillende aspecten beïnvloeden de binnenmilieukwaliteit in een woning en daarmee de gezondheid en het comfort van de bewoners. Dit binnenmilieuprofiel is opgesteld aan de hand van een inspectie, metingen en berekeningen. De eigenschappen van de woning (bv. gevel) en de kwaliteit van haar installaties (bv. het ventilatiesysteem) spelen hierbij een belangrijke rol. Bij de vaststelling van het binnenmilieuprofiel wordt altijd uitgegaan van een gemiddeld klimaat, een gemiddeld aantal bewoners en gemiddeld bewonersgedrag. De methode gebruikt bij het opstellen van dit binnenmilieuprofiel staat beschreven in ISSO publicatie 82-4.

* Inclusief eventueel tot slaapkamer(s) omgebouwde zolder

Welk label zou dit huis krijgen?

een andere adviseur een berekening van dezelfde woning maakt) beter gegarandeerd is.

Verder is er een onafhankelijke geschillencommissie in het leven geroepen. Deze wordt aangesproken op het moment dat een klant en een procescertificeerde adviseur of een klant en de certificerende instantie er niet meer uit komen met elkaar.

VAN BELEID TOT PRAKTIJK

Op de Praktijkdag energiebesparing bestaande bouw in november heeft Jan Pieter van Dalen aan de hand van diverse voorbeelden duidelijk gemaakt dat de systematiek ook goed bruikbaar is om tot afwegingen te komen. Steeds vaker wordt de ambitie van de verbetering van de gebouwvoorraad uitgedrukt in het te bereiken energielabel, of te realiseren labelsprongen. Met een scenarioanalyse is het goed mogelijk om inzicht te krijgen in het effect van diverse maatregelen en/of maatregelpakketten op de Energie Index. Afhankelijk van de restant levensduur en het beoogde investeringsniveau kan op een zeer concrete wijze met behulp van de energielabelsystematiek inzicht worden gegeven. Door daarbij tevens de bouwfysische consequenties en mogelijk extra flankerende maatregelen aan te geven (denk onder andere aan koudebrugvoorzieningen), ontstaat een goed kader waarin corporaties weloverwogen keuzes kunnen maken.

De boodschap van de Praktijkdag is geweest: pak een project in één keer goed aan. Een integrale aanpak waarbij het binnenmilieu centraal staat (extra aandacht voor ventilatie, koudebruggen, thermisch comfort, geluidsisolatie, etc.) is onontbeerlijk. Dit sluit dan ook mooi aan bij het initiatief van ISSO en Meer met Minder om – voortbordurend op de uitkomst van de energiesystematiek – ook het binnenmilieu hierbij te betrekken. Met een ogenschijnlijk eenvoudige scan is het mogelijk om dit aspect te kwantificeren. Koppeling met een bouwfysisch onderzoek ligt natuurlijk voor de hand.

Energietabel woning

Afgegeven conform de Regeling energieprestatie gebouwen.

Veel besparingsmogelijkheden

Wenig besparingsmogelijkheden

C

(zie toelichting in bijlage)

LabelMasse maakt vergelijking met woning(en) van het volgende type mogelijk:

Rijwoning tussen

Gebruiksoppervlakte 106,5 m ² Opnamedatum 4 januari 2010 Energietabel geldig tot 4 januari 2020 Afmeldnummer 759508290	Adviesbedrijf Adviesburo Nieman Inschrijfnummer SKW 21.9500.009.07 Handtekening
--	--

Energietabel op basis van een ander representatief gebouw of gebouwoedeel? nee
Ander representatief gebouw of gebouwoedeel:

Standaard energiegebruik voor uw woning

Energiegebruik maakt vergelijking met andere woning(en) mogelijk:

- Het standaard energiegebruik is de jaarlijkse hoeveelheid primaire energie die nodig is voor de verwarming van uw woning, de productie van warm water, ventilatie en verlichting.
- De eventuele opbrengst van een zonnepaneel wordt hiervan afgetrokken.
- Het energiegebruik wordt berekend op basis van de bouwkundige eigenschappen en de installaties van uw woning.
- Bij de berekening wordt uitgegaan van het gemiddelde Nederlandse klimaat, een gemiddeld aantal bewoners en gemiddeld bewonersgedrag.
- Het standaard energiegebruik wordt uitgedrukt in de eenheid 'megajoules', dit is gebaseerd op elektriciteit (kWh), gas (m³) en warmte (GJ).

62.225 MJ

(megajoules)

1.301 kWh (elektriciteit)
1.428 m³ (gas)
0 GJ (warmte)

Voorbeeld energielabel

SANCTIONERING?

Momenteel worden de meeste energielabels in de huursector afgegeven (in opdracht van professionele opdrachtgevers, zoals woningcorporaties en beheerders). De particuliere markt blijft achter, ondanks het formeel verplichte karakter. EPA-adviseurs en gemeenten zien graag dat het afgeven van een energielabel bij mutatie (verkoop of nieuwe verhuur) ook gesanctioneerd wordt. Het komt nu nog te vaak voor dat met onderling goedkeuren van de kopende en verkopende partij er geen energielabel komt. Als de nieuwe energielabelsystematiek zichzelf in de komende maanden bewijst, overweegt het ministerie van WVI/VROM sancties te gaan opleggen. Maar zover is het nu nog niet.

NIEUWE NORM

Deze verbetering is eigenlijk een eerste verbeterstap. Een tweede wordt begin volgend jaar verwacht met de komst van de NEN 7120. Deze norm vervangt de huidige energieprestatie normen en bevat de (kern van de) EPA-systematiek. Op dit moment wordt hieraan de laatste hand gelegd. De verwachting is dat deze norm per 1 januari 2011 aangestuurd wordt. ■

Ing. Jan Pieter van Dalen is senior projectleider bij Adviesburo Nieman te Zwolle. Hij heeft namens de AvEPA zitting in de normcommissie NEN 7120 en geeft vanuit zijn functie leiding aan een team van energieadviseurs. De focus ligt hierbij op de energetische totaalaanpak van woningbouwcomplexen.

Meer informatie:

Tijdens de Praktijkdag energiebesparing bestaande bouw op 19 november 2009 zijn de wijzigingen in de energielabelsystematiek toegelicht door ing. Jan Pieter van Dalen van Adviesburo Nieman en voorzien van diverse praktijkvoorbeelden. Een nadere toelichting is door onder meer Agentschap NL (voorheen: SenterNovem), stichting KBI en het ministerie van Wonen, Werken en Integratie (WVI/VROM) gegeven op de adviseursdag op 20 januari 2010 in de jaarbeurs te Utrecht. Voor hand outs van de presentatie op het congres van 20 januari: www.energielabel2010.nl. Meer informatie over de vernieuwde energielabelsystematiek: www.energielabelgebouw.nl. Voor hand outs van de Praktijkdag energiebesparing bestaande bouw: www.praktijkdagbestaandebouw.nl.